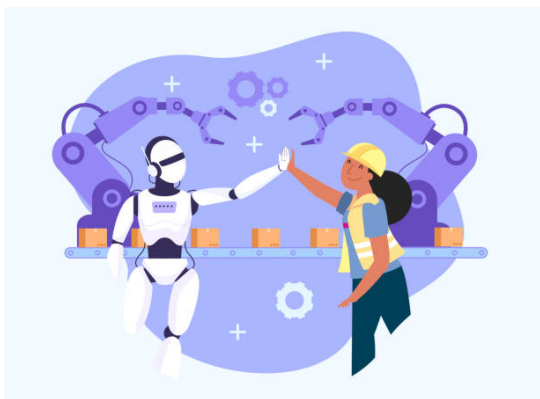
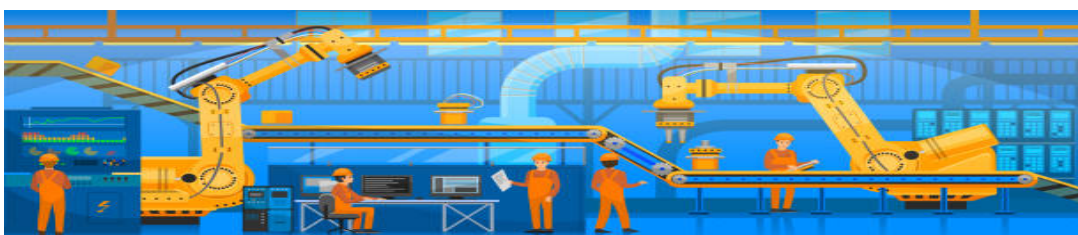
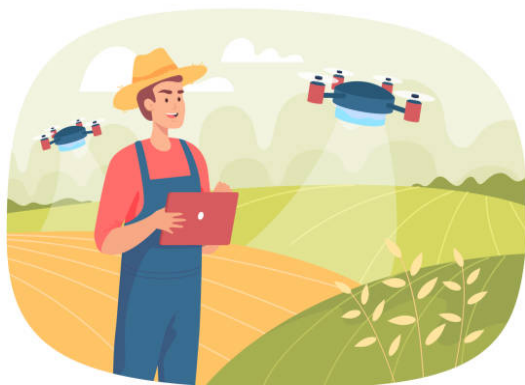

Startnotitie Economische Visie 2035

Aanleiding

In het hoofdlijnenakkoord 'Veur Mekoar' geeft de coalitie aan dat ze wil werken aan de verbetering van de brede welvaart van de inwoners van de provincie. Samen met andere partijen wil de coalitie dit voor elkaar krijgen. Bij elke economische ontwikkeling wordt de afweging gemaakt "wat heeft de Groninger eraan?" Een nieuwe Economische Visie moet op strategisch niveau de koers bepalen. De Economische Visie komt naast de omgevingsvisie en gaat over de niet-fysieke componenten van de regionale economie.

In het vorige economische beleidsprogramma van de provincie, Groningen@Work, lag de focus op digitalisering, het vergroenen van de industrie en ontwikkeling van de arbeidsmarkt. Deze aspecten blijven van belang maar in de nieuwe visie zal een brede heroriëntatie op de economische structuur plaats vinden en een langere doorwerktermijn gelden. Daarbij is specifieke aandacht voor het economisch belang van het MKB, circulaire economie, de culturele sector en vrijetijdseconomie, Duitsland als handelspartner en de noordelijke samenwerking. Ook zal de beoogde 'governance' expliciet benoemd worden om de sturende positie van de provincie in de economische ontwikkeling te borgen.

Belang en Rol

Het doel is het opleveren van een Economische Visie, zodat deze in Provinciale Staten vastgesteld kan worden. "Daarin hebben we aandacht voor de ontwikkeling en bloei van de agrarische sector, vrijetijdseconomie, health-sector, innovatieve en groene industrie, maakindustrie, transport, onze industrieterreinen en winkelkernen. Wij zoeken hierin naar samenhang en (internationale) samenwerking, zodat sectoren van elkaar kunnen leren en vraag en aanbod beter op elkaar aansluiten. Zo stimuleren wij ook de arbeidsmarkt. Op die manier kan het bedrijfsleven profiteren en midden- en kleinbedrijven voordeel hebben van nieuwe, slimme en innovatieve ideeën. Voor de ontwikkeling van jong talent is een stevige basis vanuit het bedrijfsleven belangrijk. Dit draagt bij aan ons doel om de arbeidsmarkt en opleidingen beter op elkaar te laten aansluiten". (bron: Veur Mekoar Hoofdlijnenakkoord 2023 - 2027).

Bovengenoemde doelen willen we bereiken door in te zetten op:

- het ontwikkelen van de arbeidsmarkt met veel aandacht voor de koppeling met opleidingen en kennisinstituten en duurzame werkgelegenheid.
- de circulaire economie en duurzaamheid binnen het bedrijfsleven.
- de toekomstbestendigheid van de industrie als geheel, en de maakindustrie in het bijzonder.
- digitalisering en kenniseconomie
- het versterken van het organiserend vermogen van het MKB.
- de brede welvaart in de provincie Groningen, oftewel hoe deze ontwikkelingen het leven van onze inwoners positief beïnvloeden.

De Economische Visie richt zich op de stuwende economische ontwikkeling als aanjager voor brede welvaart. Een voorbeeld hiervan is het bevorderen van de vrijetijdseconomie omdat dit direct doorwerkt op het voorzieningenniveau, en daarmee de detailhandel en horeca, in de kleinere kernen binnen de provincie.

Hierbij merken we op dat de provincie niet de enige partij is die richting geeft aan de regionaal economische ontwikkeling. Daarom zoekt de provincie naar samenhang met economische agenda's van andere organisaties en partijen. Denk hierbij aan de Groninger gemeenten, het Rijk, de Europese Unie en regionale samenwerkingsverbanden. Bij de doelen die de provincie zich stelt zal hier expliciet rekening mee worden gehouden.

Resultaten

De beoogde resultaten, in termen van documenten, zijn:

- 1) Een startnotitie Economische Visie.
- 2) Interactieve bijeenkomsten met statenleden en stakeholders op locatie bij een bedrijf in de provincie om input op te halen over economische thema's.
- 3) Een concept-document "Economische Visie" om voor te leggen aan Provinciale Staten.
- 4) Een document "Economische Visie", richtinggevend voor een toekomstbestendige economie tot 2035. De opgaven en doelen zijn benoemd.

Analyse

De huidige economische dynamiek mist zijn uitwerking niet in onze regio. Externe factoren zoals de Oekraïne-oorlog, inflatie, stikstofcrisis en hoge energiekosten hebben impact op het presteren van onze bedrijven, ondernemers en hun werknemers. De daarmee gepaard gaande problematiek vraagt ook van een provinciale overheid nieuwe oplossingen en invalshoeken als het gaat om structuurversterking en het ondersteunen van ondernemers en bedrijven.

Interne factoren, zoals de aankomende vergrijzing en de hieraan gerelateerde problematische opbouw van de arbeidspiramide binnen de provincie, moeten ook in ogenschouw genomen worden. De huidige krappe arbeidsmarkt zal langdurig zijn, terwijl er anderzijds sprake is van een onbenut arbeidspotentieel. Hierbij kan natuurlijk ook niet voorbij gegaan worden aan de grote gevolgen van de gaswinning voor veel Groningers op economisch, maatschappelijk en persoonlijk vlak.

Anderzijds bieden deze factoren een aantal kansen. We hebben de mogelijkheid proactief in te zetten op zaken als de circulaire economie, een toekomstbestendige landbouw en principes als 'volume-to-value'. De bedrijven, ondernemers en inwoners van onze regio kunnen hier vervolgens de vruchten van plukken.

Samenhang en integraliteit

De Economische Visie doet geen uitspraken over ruimtelijke zaken die in de provinciale omgevingsverordening geregeld zijn of hun beslag zullen krijgen in de omgevingsvisie. Wel wordt inhoudelijk afstemming gezocht. Hetzelfde geldt voor ruimtelijke economische gebiedsvisies die in ontwikkeling zijn.

De Economische Visie zal de opgaven omschrijven en de doelen stellen die richtinggevend zijn. Andere economische documenten in wording verbinden we aan deze Economische Visie voor zover ze aansluiten op de opgaven én een bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de gestelde doelen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de 'economische agenda' vanuit de kabinetsreactie 'Nij Begun' op het parlementaire enquêterapport 'Groningers boven gas'. In de kabinetsreactie zitten in een economische agenda (maatregel 35) middelen om de economische structuur van de regio te versterken. Dit gaat met name om een bedrag van € 3 mld. - jaarlijks € 100 mln. tussen 2026 en 2055 - waarvan een 'substantieel deel' via het Nationaal Programma Groningen (NPG) zal verlopen.

In lijn daarmee leveren onderstaande ontwikkeltrajecten mogelijk 'input' voor de Economische Visie.

- Het nieuwe provinciaal programmaplan (voorheen: thematisch programmaplan) van Nationaal Programma Groningen;
- De vijf Masterplannen uit de Strategische Toekomstagenda Groningen*: Zeehavens, Campus, Landelijk gebied, Oost-Groningen en Regiocentra;

- De vijf Baanbrekers uit Nationaal Programma Groningen*: landbouw en voedsel , waterstofeconomie, circulaire economie, gezondheidstransitie, vrijetijdseconomie. Met als rode draad de arbeidsmarkt en onderwijs en de slagkracht om dit uit te voeren;
- De Human Capital Noord-Nederland zoals deze in noordelijke samenwerking als position paper is geformuleerd(is ter informatie naar Provinciale Staten verstuurd).

* nog in ontwikkeling en onderhevig aan democratische besluitvorming

De Economische Visie en bijbehorende uitvoeringsagenda worden in lijn gebracht met de provinciale omgevingsvisie. Al bestaande visies en agenda's op economisch vlak binnen de provincie, zoals de Strategische visie Vrijetijdseconomie 2021-2030, worden geïntegreerd in de Economische Visie. Eveneens zoeken we zoveel mogelijk aansluiting bij externe economische agenda's, uitvoeringsprogramma's en fondsen zoals bijvoorbeeld het Just Transition Fund(Europees fonds voor een rechtvaardige transitie naar een groene economie) en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

Provinciale Staten

Provinciale Staten worden op meerdere momenten inhoudelijk bij het proces betrokken. Ten eerste zal 'Het praten met de Staten' tijdens de Stateninformatiedag van 11 oktober gebruikt worden om de Statenleden voor het eerst kennis te laten maken met de Economische Visie. Vervolgens zal na de behandeling van de startnotitie tijdens de Statenvergadering op 08 november. Later die maand op 29 november zal een bijeenkomst georganiseerd worden om inhoudelijke input van Statenleden op te halen. De exacte vorm, locatie en tijdstip geven we samen met de griffie vorm. Hierover worden de Statenleden zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Na deze bijeenkomst hebben Statenleden nog meerdere mogelijkheden om inbreng te leveren, zie hiervoor het uitgewerkte onderdeel 'proces en planning' verderop in deze startnotitie.

Participatie

Voor de totstandkoming van de Economische Visie wordt een actief participatietraject met belanghebbenden opgezet met behulp van de Leidraad Participatie in samenwerking met Werkplaats Participatie. Hiervoor worden relevante actoren geselecteerd, benaderd en individueel of op sectoraal niveau bevroegd voor hun input. Door kenbaar te maken bij een aantal belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld de Groninger Gemeenten, dat de provincie met een startnotitie aan de slag gaat is een eerste stap gemaakt in het participatietraject.

Voor dit traject willen we de volgende partijen benaderen*:

Ondernemersverenigingen:

- SBE (Samenwerkende Bedrijven Eemsdelta)
- OOG (Ondernemerskring Oost-Groningen)
- Industriecluster Oost-Groningen
- Bedrijvenverenigingen West, Zuidoost en Noord Oost (stad Groningen)

Brancheorganisaties:

- VNO-NCW/MKB Noord
- Metaalunie
- LTO

Economische samenwerkingsverbanden/ecosysteemorganisaties:

- Arbeidsmarktregio
- Chemport
- IHOG (Innovatiehub Oost-Groningen)

- LifeCooperative
- HANNN (Healthy Aging Network Noord-Nederland)
- EDIH (European Digital Innovation Hub)
- NOO (Noordelijke Online Ondernemers)
- Akkoord van Groningen
- New Energy Coalition

Bewonersorganisaties

Kennisinstellingen:

- Campus Groningen
- Universiteit van het Noorden
- Noorderpoort College

Overheden:

- Eems-Dollard regio
- Ministerie van EZK
- Groninger Gemeenten
- Provincie Fryslân
- Provincie Drenthe
- Groningen Seaports

*dit is een niet limitatieve lijst

Randvoorwaarden

In het kader van de interne samenhang van het provinciale beleid als geheel houden we de Mondriaencyclus aan. In het Statenvoorstel zijn de verschillende fases van de Mondriaencyclus beschreven. Deze Startnotitie omschrijft alleen de processtappen en dient als opdrachtverlening aan Gedeputeerde Staten. De inhoudelijke analyse en overwegingen vinden plaats in de ontwerpfase.

Evaluatie en mogelijke aanpassing van de visie vindt 2-jaarlijks plaats, aan het begin van en halverwege elke collegeperiode. Zo kunnen onvoorziene ontwikkelingen van binnen of buiten de provincie toch onderdeel uitmaken van de visie en het daaruit voortvloeiende beleid.

Proces en planning

Actie	Planning 2023/24
Commissie PS. Behandeling van de Startnotitie en bijbehorende stukken ter voorbereiding op Provinciale Staten op 8 november. N.a.v. de opmerkingen worden de documenten voor de behandeling in Provinciale Staten bijgewerkt. De gemaakte inhoudelijke opmerkingen komen in de ontwerpfase terug op de bijeenkomst van 29 november.	18 Oktober 2023
Startnotitie Economische Visie in Provinciale Staten. Bijgewerkte versie n.a.v. de behandeling in de Statencommissie. Resultaat: Proces en planning en opdrachtverlening aan het college van Gedeputeerde Staten.	8 November 2023
Werkbezoek Statenleden in het kader van de ontwerpfase van de Economische Visie. Start van de ontwerpfase, tijdens deze fase gaan we in op de inhoud van de economische visie. Dit doen we door een aantal economische ontwikkelingen te analyseren voor onze regio en input op te halen bij de Statenleden.	29 November 2023
Ophalen input bij belanghebbenden. De tien Groninger gemeenten en andere overheden, georganiseerd bedrijfsleven en kennisinstellingen. Zie de lijst met belanghebbenden bij Participatie voor een overzicht.	November t/m December 2023 en Januari 2024
Verwerken input vanuit Statenleden en participatietraject en schrijven aan een concept van de Economische Visie.	Januari/Februari 2024
Tweede werkbezoek Statenleden in het kader van de ontwerpfase Economische Visie.	31 Januari 2024
Datum GS voor publicatie conceptvisie.	Eind Februari/begin Maart 2024
Conceptvisie ter bespreking in commissie Provinciale Staten.	3 April 2024 of 10 April 2024
Conceptvisie ter bespreking in Provinciale Staten.	24 April
Aanpassingen verwerken op basis van inhoudelijke inbreng Provinciale Staten. Opstellen definitieve Economische Visie mede op basis van inbreng vergadercyclus april.	April/ eerste helft Mei 2024
Definitieve Economische Visie in Provinciale Staten ter vaststelling.	5 Juni 2024